

Inhoud

7 Kaarten & plattegronden

9 Woord vooraf

1 11 Algemene kennismaking

- 12 Impressies van het gebied
- 13 De verschillende regio's in een notendop
- 16 Klimaat
- 16 Flora en fauna
- 18 Bevolking
- 20 Politieke situatie
- 22 Economische ontwikkelingen
- 25 Veiligheid

2 29 Geschiedenis van de regio

- 30 De eerste volkeren in Spanje
- 31 Achtereenvolgende invasies
- 37 De vorming van koninkrijken
- 38 Godsdienstsituatie
- 39 De Katholieke Koningen
- 40 De Bourbons en de carlisten
- 42 De 20ste eeuw
- 44 De kwestie van de autonomie
- 45 De premiers van de afgelopen jaren

3 49 Kunst en cultuur

- 50 Het belang van de religie
- 51 Het dagelijkse leven
- 54 De rijke architectuur
- 57 Beeldende kunsten
- 60 Literatuur
- 61 Muziek en dans
- 62 Feesten
- 64 Gastronomie

68 Sport

69 Media

4 71 Baskenland

- 72 Baskenland geografisch en economisch
- 72 Guipúzcoa
- 73 Surfparadijs San Sebastián
- 78 Vizcaya
- 79 Toeristenmagneet Bilbao
- 86 Het kustgebied van Vizcaya
- 88 Het binnenland van Vizcaya
- 90 Álava
- 91 Onbekend Vitoria
- 92 Gewoonten en gebruiken

5 101 Navarra en La Rioja

- 102 Stierenrennen in Pamplona
- 109 Gewoonten en gebruiken
- 109 Het gebied van de Spaanse wijn
- 110 Historisch Logroño
- 113 Naar de bodega's
- 114 Gewoonten en gebruiken

6 121 Cantabrië en Asturias

- 122 Santander, een koninklijke badplaats
- 132 De bergen in
- 133 Gewoonten en gebruiken
- 134 Woeste natuur in Asturias
- 135 Op bedevaart naar Oviedo
- 138 Zandstranden in Gijón
- 142 Langs de kust van Gijón naar het oosten

- 145 Langs de kust van Gijón naar het westen
- 148 Gewoonten en gebruiken
- 149 Picos de Europa
- 155 Nog meer natuurparken in Asturias

7 165 Burgos, Palencia en León

- 166 De provincie Burgos
- 166 Burgos, voormalig christelijk bolwerk
- 173 Gewoonten en gebruiken
- 174 De provincie Palencia
- 175 Klein maar fijn Palencia
- 178 Routes door de provincie
- 179 Gewoonten en gebruiken
- 180 De provincie León
- 181 Uitgaansstad León
- 193 Monumentaal Astorga
- 195 Tempeliers in Ponferrada
- 199 Gewoonten en gebruiken

8 207 Galicië

- 208 Historische ontwikkelingen
- 209 Pelgrimsbestemming Santiago de Compostela

- 215 Verrassend La Coruña
- 222 Ommuurde stad Lugo
- 223 Pontevedra en Vigo, historisch versus modern
- 227 Orense, thermen en wijngaarden
- 229 De Rías Gallegas
- 235 Gewoonten en gebruiken

9 245 De pelgrimsroutes naar Santiago de Compostela

- 246 De historie van de pelgrimsroutes
- 246 Vele wegen leiden naar Santiago
- 248 Een goede voorbereiding
- 251 De Camino Francés (790 km)
- 257 De Camino del Norte (835 km)
- 260 De Camino Inglés (115 km)
- 260 De Camino Portugués (tussen 240 en 270 km)
- 261 Andere routes

i 262 Algemene informatie

r 271 Register

Woord vooraf

Spanje is vanaf de jaren 70, na de dood van dictator Franco, enorm in trek geraakt bij buitenlandse toeristen. Vooral de oost- en de zuidkust trokken hordes toeristen; om die te huisvesten werden daar in korte tijd veel bouwprojecten uitgevoerd. Veel vissersdorpen ondergingen een totale metamorfose en zijn onherkenbaar veranderd door hoogbouw en luxe boulevards.

Noord-Spanje lag altijd letterlijk in de luwte van het toerisme, doordat het minder zonuren per jaar kent dan de andere delen van Spanje en het vaker regent, wat overigens wel zorgt voor een mooie groene laag over het landschap. Bovendien is de kust er grillig en zijn stranden soms beperkt tot kleine baaien. Maar juist om die redenen heeft dit gebied zijn authentieke karakter op vele plaatsen kunnen behouden.

De laatste jaren heeft het buitenlands toerisme de schoonheid en mogelijkheden van deze regio ontdekt en is de trek hierheen toegenomen. Een deel van die toeristen komt af op de architectonische vernieuwingen in steden als Bilbao en San Sebastián en op het internationale gastronomische succes van de Spaanse keuken. Een ander deel wordt getrokken vanwege de toegenomen populariteit van wandeltrajecten, zoals de pelgrimsroutes naar Santiago de Compostela en tochten door de Picos de Europa.

Dit boek behandelt het noordelijk deel van Spanje, van Galicië in het noordwesten tot en met Baskenland en Navarra in het oosten, tegen de Pyreneeën aan. Deze regio vormt het decor van belangrijke pelgrimsroutes, maar daar gaat deze gids niet specifiek over. De verschillende comunidades en provincies komen achtereenvolgens aan bod. Daarbinnen is er aandacht voor de prachtige steden met hun rijke historie en cultuur én voor de vele natuurgebieden met hun recreatiemogelijkheden. Dan blijkt dat een bezoek aan deze regio alleszins de moeite waard is, en dat het gebied uitnodigt om nog vele malen terug te komen om alle verschillende delen ervan te kunnen bezoeken.

Marja Kusters

Cantabrië en Asturias

Cantabrië en Asturias zijn twee aangrenzende autonome gemeenschappen, elk bestaande uit slechts één provincie. Deze hele regio strekt zich uit langs de noordkust, tussen Galicië dat aan de westkant van Asturias grenst en Baskenland dat ten oosten ligt van Cantabrië. Aan de zuidkant grenzen deze gemeenschappen aan de autonome gemeenschap Castilla y León. De regio van Cantabrië en Asturias tezamen is qua landschap in 3 te verdelen: de kust met haar grillige baaien en stranden; de valleien landinwaarts waar een groot aantal rivieren doorheen stroomt van zuid naar noord; en dan de Picos de Europa, het bergachtige natuurpark dat zich uitstrekt langs de grens tussen beide gemeenschappen, voor veel toeristen een aantrekkelijk vakantie- en wandelgebied. Santander, de hoofdstad van Cantabrië, ligt aan de noordkust. De hoofdstad van Asturias, Oviedo, ligt in het binnenland. Maar de grootste stad van Asturias is Gijón, een aantrekkelijke badplaats.

Het klimaat is over het algemeen gematigd, een stuk koeler dan in de rest van Spanje, daardoor trekt het gebied in de zomer veel Spaanse toeristen vanuit het centralere en zuidelijke binnenland.

< De Ruta del Cares in de Picos de Europa.

Playa de la Magdalena in Santander.

SANTANDER, EEN KONINKLIJKE BADPLAATS

Santander ligt aan een grote baai en oogt als een grote en mondaine stad, hoewel het maar 200.000 inwoners heeft. De plek werd al bewoond in de Romeinse tijd en werd toen *Portus Victoriae* genoemd. Ze was vooral van belang als haven. Echt belangrijk werd de stad vanaf het moment dat er een handelsroute ontstond met Burgos in 1748, want daardoor werd het de grootste haven van Noord-Spanje. In de 19de eeuw maakte de stad een grote economische groei door omdat de haven een grote rol vervulde in het scheepsverkeer tussen Spanje en Noord- en Zuid-Amerika. Ook kwam er een spoorlijn, die Santander met verschillende steden in het binnenland verbond. Daardoor kon zich daar een gegoede burgerklasse vormen, aangevuld met rijken die Santander als kuuroord ontdekten en er hun vakantieoord van maakten. Ook de koninklijke familie bouwde er haar zomerverblijf: in 1908 verrees voor hen het *Palacio de la Magdalena*, nu in gebruik onder andere als zomeruniversiteit. Door een grote brand in 1942 werd een aanzienlijk deel van het historisch centrum van de stad verwoest. Het moest opnieuw opgebouwd worden, daarom ogen de gebouwen daar moderner. De haven is inmiddels verplaatst, omdat op de oorspronkelijke plek bij het centrum niet genoeg ruimte meer was.

Het centrum van de stad bevindt zich achter de *Jardines de Pereda* en de boulevard die daarlangs loopt. In de tuinen bevinden zich tussen de vele

Zeeleeuwen op het schiereiland van la Magdalena.

vrij modern marktgebouw. Daar vlakbij is het **Museo de Bellas Artes**, het kunstmuseum van Santander.

► **MUSEO DE BELLAS ARTES**, *Calle Rubio 6, tel. 942203120. Open: 16 sept.–15 jun. ma.–vr. 10.15–13 en 17.30–21, za. 10–13 uur. 16 jun.–15 sept. ma.–vr. 11.15–13 en 17.30–21, za. 10.30–13 uur.*

Langs de kade in oostelijke richting lopend kom je bij Puertochico, dat vroeger een kleine vissershaven was, maar dat nu gewijd is aan allerlei takken van watersport. Aan het begin daarvan staat twee straten daarachter het **Museo de Prehistoria y Arqueología**. Net voorbij Puertochico staat het Palacio de Festivales, waar elk jaar in augustus het festival van Santander wordt gevierd. Nog een eind verder passeer je langs het water het **Museo Marítimo del Cantábrico**,

om vervolgens uit te komen op het Playa de la Magdalena, aan de zuidkant van het gelijknamige schiereiland. Het paleis van Magdalena, de zomerresidentie destijds van Alfonso XIII, dat tegenwoordig andere functies vervult, staat op de top van een heuvel en is via een omringend park met hoge bomen bereikbaar. Op het schiereiland bevindt zich ook nog een kleine dierenruimte.

- **MUSEO DE PREHISTORIA Y ARQUEOLOGÍA**, *Calle Hernán Cortés 4, tel. 942209922. Open: 1 okt.–30 apr. di.–vr. 10–14 en 17–19.30 uur; 1 mei–30 sept. 10–14 en 17–20 uur. Op za., zo. en feestdagen 10–14 en 17–20 uur.*
- **MUSEO MARÍTIMO**, *San Martín de Bajamar s/n, tel. 942274962. Open: 1 okt.–30 apr. di.–zo. 10–18 uur; 1 mei–30 sept. di.–zo. 10–19.30 uur. Op zo. vanaf 14 uur gratis toegang.*

Aan de andere kant van de heuvel loopt de boulevard af naar het grote strand **El Sardinero**. Dat bestaat achtereenvolgens uit de stranden Playa El Camello, Playa La Concha, het wat mondainere Primera Playa en het wat volksere Segunda Playa. Langs de stranden vind je veel terrassen en uitgaansmogelijkheden, met als centrum Plaza Italia. Daarnaast trekt het grote casino de aandacht. Ook kom je langs de tuinen van Piquio, waar het zeker op een hete zomerdag heerlijk vertoeven is.